№ 211. Środa 16. Września 1857. Rok wydania 47.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

W gminie włości Besko, obwodzie Sanockim, założono regularną łacińską szkołę parafialną, a na wyposażenie jej obowiązała się rzeczona gmina (właściwie członkowie gminy obrzadku łacińskiego) po wieczne czasy płacić roczną składkę pięćdziesiąt reńskich gotówką, odstąpić na umieszczenie parafialnej szkoły łacińskiej należący do niej budynek, urządzić go stosownie, i własnym kosztem utrzymywać wsze w dobrym stanie, sprawić potrzebne sprzęty szkolne, utrzymywać je w użytecznym stanie, i z własnych zasiłków opalać szkołę, nakoniec bezpłatnie i po kolei z swego grona zajmować się czyszczeniem szkoły. Następnie gmina Mymoń oświadczyła się na wyposażenie łac. szkoły parafialnej w Besku płacić rocznie dziesięć reńskich mon. konw., nakoniec łaciński proboszcz w Besku ks. Ludwik Fleischmann obowiązał się przez czas swego probostwa w Besku na wyposażenie rzeczonej szkoły dawać rocznie pięć reńskich m. k.

Okazaną temi składkami pożyteczną dążność ku rozszerzeniu oświaty ludu podaje niniejszem c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości publicznej.

Lwów, 3. września 1857.

Sprawy krajowe.

(Potwierdzenie statutów c. k. uprzywilejowanego galicyjskiego Towarzystwa kolei żelaznej Karola Ludwika.)
(Ciąg dalszy.)

§. 25. Pora zebrania się jeneralnego zgromadzenia.

Zgromadzenie jeneralne zbiera się rocznie w miesiącu maju w Wiédniu. Nadzwyczajne zgromadzenia jeneralne mogą zresztą tak często się odbywać, ilekroć rada administracyjna uzna tego potrzebę.

§. 26. Składanie akcyi.

Akcye, nad któremi rokować ma zgromadzenie jeneralne, muszą być złożone w kasie Towarzystwa w Wiédniu, albo w tych kasach lub ajenturach, które rada administracyjna na to wyznaczy, a to przy zwyczajnych zgromadzeniach jeneralnych czterma tygodniami, a przy nadzwyczajnych czternastą dniami przed dniem wyznaczonym do zebrania się zgromadzenia.

Poczem przynależni akcyonaryusze otrzymają kartę wstępną, która opiewa na nazwisko, i przysługa tylko oznaczonej osobie.

§. 27. Prezydencya. Sekretarz.

Pierwsze miejsce na zgromadzeniu jeneralnem zajmuje prezydent albo jeden z wiceprezydentów rady administracyjnej, albo w razie przeszkody ich wyznaczony na to przez radę administracyjną członek.

Sekretarza mianuje prezydent.

§. 28. Obliczenie głosów, sposób wyborów i przeznaczenie skrutatorów.

Głosy na zgromadzeniu jeneralnem należy ze względem na przepisy §. 29. obliczyć. Przy wyborze członków rady administracyjnej odbywa się tajne głosowanie; przy równości głosów, głos prezydenta jest decydującym. Funkcyę obliczenia głosów będą pełnić ci trzej członkowie jeneralnego zgromadzenia, których prezydent wyznaczy.

§. 29. Prawo głosowania.

Każdy członek jeneralnego zgromadzenia (§. 22.), ma prawo do głosowania, może jednak mieć tylko jeden głos za siebie, a jeden głos jako pełnomocnik.

§. 30. Zakres działania jeneralnego zgromadzenia.

Jeneralnemu zgromadzeniu będą przedkładane rachunki, które jeneralne zgromadzenie potwierdzi po uprzedniem rozpoznaniu przez wydział rewizyjny, który się składa z trzech członków jeneralnego zgromadzenia, i obiera się wraz z trzema zastępcami na jeneralnem zgromadzeniu poprzedzającem przyszłe zamknięcie bilansu.

Jeneralne zgromadzenie obsadza ze względem na przepis §. 40. posady rady administracyjnej, które przez upływ czasu urzędowania, ustąpienie, śmierć albo przez inne przyczyny są opróżnione. Postanawia w zakresie statutów o wszystkich interesach Towarzystwa, naradza się nad przesłanemi według §. 44. propozycyami, i nadaje radzie administracyjnej potrzebne w tym względzie pełnomocnictwa.

§. 31. Prawomocność uchwał. Protokół.

Zapadłe według statutów uchwały jeneralnego zgromadzenia obowiązujące są dla wszystkich akcyonaryuszów. Rozprawy jeneralnego zgromadzenia będą spisane w protokóle, który podpiszą prezydent, członek obliczający głosy i sekretarz, następnie po rozpoznaniu rachunków także wspomnieni w §. 30. trzej członkowie wydziału rewizyjnego.

Uchwały spisane w protokóle jeneralnego zgromadzenia, któremi czynności lub zaniechania organów administracyjnych będą potwierdzone lub usprawiedliwione, mają tym ostatnim służyć za absolutoryum.

Rozdział V.

Rada administracyjna.

§. 32. Rada administracyjna.

Kierowanie Towarzystwa, równie jak jego zastępstwo we wszystkich stosunkach poruczone jest radzie administracyjnej, składającej się z ośmnastu członków, z których przynajmniej pietnastu musi być krajowcami, a dwunastu musi mieć swe pomieszkanie i siedzibę w Wiédniu.

§. 33. Powody wyłączenia.

Urzędnicy Towarzystwa i wszyscy zostający z niem w stosunkach kontraktu, wszyscy, na których konkurs rozpisano, albo którzy swe spłaty zawiesili, niezaspokoiwszy zupełnie swych wierzycieli, wszyscy, którzy za jaką zbrodnię, albo za jakie przestępstwo wynikłe z chęci zysku, albo też obrażające moralność publiczną byli pociągnięci do indagacyi, i nie zostali za niewinnych uznani, nie mogą być członkami rady administracyjnej. Jeżeli taki stosunek zajdzie podczas urzędowania, pociąga natychmiast za sobą utratę posady.

§. 34. Wybór i trwałość urzędowania.

Członkowie rady administracyjnej będą obierani przez jeneralne zgromadzenie akcyonaryuszów; funkcye ich trwają lat sześć, a wybór ich będzie ogłoszony w dziennikach publicznych.

§. 35. Pierwsza rada administracyjna.

Jako wyjątek od przepisów §§. 34. i 38. wstępują z ukonstytuowaniem się Towarzystwa aż do zebrania mającego się odbyć w roku 1861 zwyczajnego zgromadzenia jeneralnego, następujący członkowie do rady administracyjnej:

Leon książę Sapieha jako prezydent,
Włodzimirz Borkowski, c. k. szambelan,
Karol książę Jabłonowski, c. k. szambelan,
Wincenty Kirchmeyer, hurtownik w Krakowie,
Maurycy Kraiński,
Kazimirz hrabia Krasicki,

Kazimirz hrabia Lanckoroński, c. k. szambelan,
Abraham O Mises, hurtownik we Lwowie i Wiedniu, Kazimirz hrabia Starzeński, c. k. szambelan i c. k. major w armii, Felix książę Hohenlohe-Oehringen, Maurycy Haber, Karol Klein, Edward Todesco, hurtownik w Wiedniu, Adalbert Schmidt, c. k. radca ministeryalny, dr. Gustaw Hoefken, c. k. radzca sekcyjny, Fryderyk Ludwik Westenholz, Józef Stummer, dr. A. Zelinka.

§. 36. Odnowienie.

W pierwszych sześciu latach zaczawszy od roku 1861 będzie jeneralne zgromadzenie obierać radę administracyjną każdego roku na nowo w szóstej części. Aż do zupełnego odnowienia pierwiastkowej rady administracyjnej porządek występowania jej członków będzie losem oznaczony. Poźniej będzie się odbywać odnawianie według wieku urzędowania. Każdy występujący może być znowu obrany.

§. 37. Deponowanie akcyi ze strony członków rady administracyjnej.

Każdy członek rady administracyjnej musi posiadać przynajmniej 40 akcyi. Akcye te będą złożone u Towarzystwa, i zostają nieprzenośne i niepozbyte, dopokad trwają funkcye członka rady administracyjnej.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Nowiny dworu. — Wjazd Ich Mość Arcyksięstwa do Medyolanu. — Bank eskomtowy w Medyolanie. — Król belgijski w Medyolanie.)

Wiedeń, 13. września. *Oestr. Ztg.* pisze: Ich MM. Cesarz i Cesarzowa i Ich Cesarzew. MM. Arcyksiążeta Karol Ferdynand, Wilhelm i Leopold odwiedzą wkrótce, jak donoszą z Bruck, obóz kawaleryi pod Parndorfem.

— *Gazz. di Milano* z 9. b. m. pisze: „Wjazd Ich Cesarzew. MM. Arcyksięcia jenerał-gubernatora Ferdynanda Maxymiliana i Arcyksiężny Charlotte do Medyolanu nastąpił 6. b. m. po południu. — Huk dział zapowiedział ludności zebranej w gęstych szeregach wzdłuż ulicy Loreto zbliżanie się Ich Cesarzew. MM., a u wjazdu witały Ich tłumy z radośnem uniesieniem. Na wstępie do miasta pod wspaniałym, austryackiemi i belgijskiemi barwami przyozdobionym pawilonem powitał J. M. Arcyksięstwo J. E. podesta miasta, przy tak zwanej bramie wschodniej stał oddział wojska pod rozkazami fml. hrabi Stadyona, bandy wojskowe grały hymn narodowy i *Brabançonne*, a działa zagrzmiały nanowo z cytadeli, gdy Ich cesarskie Mości wjeżdżali w świetnie ustrojone i tłumami ludu przepełnione ulice miasta.

W pałacu rezydencyjnym przyjmowali Ich Mość Arcyksięstwo wszystkie znakomitsze damy, tudzież reprezentancyę krajową, tajnych radzców, szambelanów, wyższych członków kleru, szlachtę, ciało akademiczne i magistrat miejscowy. J. M. najdostojniejsza Arcyksiężna Karolina wyraziła się po kilkakrotnie przy tej sposobności, jak wielce raduje ją pobyt wpośród mieszkańców Medyolanu.

J. M. najdostojniejszy Arcyksiążę odbył potem przegląd załogi, J. M. Arcyksiężna przypatrywała się scen[illegible] z balkonu, witana ponownie radośnemi okrzykami ludu.

Wieczorem zajaśniało miasto w rzęsistem oświetleniu.“

— Jego Mość najdostojniejszy Arcyksiążę, jeneralny gubernator udzielił wczoraj J. E. podeście hrabi Sebregondi i wielu znakomitszym kupcem i bankierom tamtejszym najwyższego reskryptu cesarskiego, w którym Jego c. k. Apost. Mość zawiadamia najdostojniejszego Arcyksięcia, że zamierzony bank eskomptowy uzyskał co do głównej zasady najwyższe potwierdzenie monarsze.

— Jego Mość Król belgijski przybył 7. b. m. w odwiedziny do Medyolanu. Na cześć Jego król. Mości była tego samego dnia u dworu świetna uczta. Plac katedralny i przyległe ulice były wspaniale oświetlone.

Ameryka.

(Wiadomości bieżące. — Wsparcie towarzyszom Walkera. — Powstanie w St. Domingo. — Doniesienia z Mexyku i San Francisco. — Wyrok na byłego dyktatora Rosas.)

Do Halifax nadeszły listy i dzienniki z **Nowego Yorku** z 25. sierpnia i wiadomości telegraficzne z 27. sierpnia. Jak donoszą dziennikowi *New-York Herald* z Washingtonu panuje taka desorganizacya w korpusie przeznaczonym do Utai, że trudno, aby expedycya mogła wyruszyć z początkiem przyszłej wiosny. — Pan K. R. Meade, poseł Stanów zjednoczonych przy dworze brazylskim, odjedzie wkrótce na swoją posadę. Jak słychać, ma on rozpocząć układy względem zawarcia traktatu handlowego i wyjednać zniżenie taryfy brazylskiej.

— Dnia 21. sierpnia wyprawiono tu meetyng w zamiarze uzyskania zapomogi dla ubogich korsarzy. Zamiar ten nieudał się; tylko kilka osób przybyło na meetyng i zebrano zaledwie jedynaście dolarów.

Z St. Thomas donoszą pod dniem 16. sierpnia: Poczta z St. Domingo nadeszła dziś zrana, ale nieprzywiozła dalszych wiadomości o politycznym stanie kraju. Listy prywatne z Curaçao donoszą jednak, że przybyło tam z St. Domingo wielu wygnańców, między tymi kilku senatorów, a wojska północnej części miały już dotrzeć aż pod miasto St. Domingo. W takim razie nieutrzymałby się długo rząd Baeza. Rząd w Hajti wysyła wojska obserwacyjne na granicę.

— Wiadomości z Mexyku są z 4. sierpnia. Dnia tego miano znieważyć wicekonzula unii amerykańskiej w Muzatlanie. Z San Francisko zawinął do zatoki tamtejszej okręt północno-amerykański, a władza miejscowa sprzedała go dla zaspokojenia pretensyi pewnego mieszkańca w Mazatlanie. Amerykański wice-konzul p. Smith, protestował przeciw tej sprzedaży. Protest jego uznano za zniewagę wyrządzoną władzy sądowej i p. Smith został uwięziony. Z odejściem poczty znajdował się jeszcze w więzieniu.

Rio de Janeiro, 14. sierpnia. Okrętem „Tamar“ nadeszła do Londynu wiadomość, że były dyktator jenerał Rosas został w Buenos-Ayres przekonany o zdradę stanu i skonfiskowano cały jego majątek. Wojnę między Paraguajem i Brazylią uważano za nieodzowną.

Anglia.

(Składki na dotkniętych w Indyi. — Dar Cesarza Francuzów.)

Londyn, 10. września. Wczoraj otrzymał lord-mayor dla nieszczęśliwych ofiar indyjskich 100 funt. szt. od lorda Palmerstona. Na wczorajszem ponownem zebraniu wydziału składkowego odczytano list sekretarza wschodnio-indyjskiej kompanii. Wypływa ztąd, że kompania indyjska poleciła władzom kolonialnym zapobiedz ile możności gwałtowniejszym potrzebom wszystkich rodzin nieszczęśliwych bez względu na to czy należą do stanu wojskowego, czy do klasy urzędników. Ogólna suma składek wynosi obecnie 16.716 ft. szt. Lord-mayor posłał jeneralnemu gubernatorowi asygnacyę na 80.000 rupii na wsparcie potrzebnych. Składki z Francyi otrzymał lord-mayor z następującym listem francuskiego posła: „Albert Gate 7. września 1857. Panie! Odebrałem od Cesarza następujące depeszę: „Posyłam ci 1000 funt. szt. jako mój własny dar dla oficerów i żołnierzy angielskich, tak srogiem nieszczęściem zaskoczonych w Indyach. Przyłączam do tego 400 funt. szt. uzbieranych z dobrowolnych składek gwardyi. Nie zapomnieliśmy wspaniałomyślnych datków, z jakiemi Królowa i lud angielski przyszli w pomoc mieszkańcom francuskim podczas ostatniej powodzi.“ Przyjm pan, wyrazy mego wysokiego szacunku. J. D. Persigny.“

— Jak donoszą dzienniki, podjął się fundusz patryotycznych wspierać w tej chwili 3704 wdów, 3900 dzieci i 156 sierot bez obojga rodziców. Roczne wydatki funduszu wynoszą 80.000 ft. szt.

Francya.

(Wycieczka Cesarza do Paryża. — Goście w obozie Chalons. — Wiadomości bieżące. — Ochrona płodów literackich wzajemna z Badenem. — Rady jeneralne za swobodą handlu. — Doniesienia z Indyi i Chin. — Traktat graniczny z Hiszpanią.)

Paryż, 10. września. Jego Mość Cesarz był przed kilkoma dniami incognito w Paryżu i oglądał roboty, któremi najbardziej się zajmuje.

— Marszałek Canrobert odjechał dziś do obozu pod Chalons.

— Malarz Winterhalter otrzymał polecenie, udać się do Sztuttgardy i przedstawić zjazd obudwu Cesarzów w wielkim obrazie. Oprócz Monarchów mają być przedstawione na tym obrazie wszystkie znakomite osoby, które zjadą natenczas do Sztuttgardy.

— Dotąd oświadczyło się 35 rad jeneralnych za projektem p. Lesseps.

— Po obustronnej ratyfikacyi na dniu 2. sierpnia ogłasza wczorajszy *Monitor* przymierze wzajemnej obrony płodów ducha i sztuki, zawarte na d. 2. lipca między Francyą i W. księstwem Badeńskiem. Autorowie dzieł i wszelkich innych pism ulotnych jak niemniej kompozycyi dramatycznych i muzykalnych, rysunków, malowideł, rzeźb, litografii, słowem wszelkiego rodzaju płodów literackich i artystycznych doznają na przyszłość wszelkiej opieki wzajemnej, zapewnionej prawem własności. Opieka ta rozciąga się aż do publicznych przedstawień utworów dramatycznych i muzykalnych z oryginału lub przekładu. Autor uzyskuje także na pięć lat obronę przeciw wszelkim tłumaczeniom obcym, jeśli na czele swego dzieła zastrzeże sobie przekład na inny język, ale w takim razie musi sam postarać się o całkowite tłumaczenie najdalej w trzech latach po pojawieniu się oryginału. Także każdy przykład używa zabezpieczenia przeciw przedrukowi, wszakże żaden z tłumaczy nie może sobie rościć wyłącznego prawa przekładu.

— Jeneralna rada Girondy oświadczyła się za reformą ceł. Wzywając rząd do dalszej rewizyi taryfy celnej, mniema rada niezbędną potrzebą aby wszystkie płody francuskie nie znały wcale cła wywozowego, tudzież aby miasto dzisiejszych prohibicyi przywozu zaprowadzić mierne cła przywozowe, bo w ten sposób zapewnionoby interes przemysłu ojczystego a pobudzono go do konkurencyi z zagranicą.

— *Constitutionnel* zawiera prywatny list z Kalkuty, przepełniony cierpkiemi zarzutami przeciw rządom angielskim w Indyach. Przy tej sposobności ubolewa korespondent, że dziennikarstwo indyjskie jak najniesłuszniejsze potwarze miota na Francyę. Jego zdaniem znajduje się w Chinach tylko 3000 żołnierza, reszta odeszła do Kalkuty. Liczba żołnierzy europejskich ma wynosić w Bombaju 3000, w Madrasie 800, a w niższej Bengalii 2000 głów.

— Z Macao donoszą pod d. 6. lipca. Fregata parowa „Phlegeton“ i kanonierska szalupa „Dragonne“ połączyły się na d. 1go lipca z fregatą „Wirginią“ pod banderą kontredmirała Guerin. Dnia 6. lipca zarzuciły okręta „Meurthe“ i „Avelanche“ kotwicę w Macao. Obadwa te statki powracają z Singapur, gdzie pozostały jeszcze okręt „Nemesis“ z kontreadmirałem Rigault de Genouilly, tudzież korweta „Primauguet“ i szalupa parowa „Mitraille“. Okręta „Durance“ i „Tusée“, co jednocześnie z statkami „Meurthe“ i „Avelanche“ wypłynęły z Singapury, nie zawinęły jeszcze do Macao.

— *Monitor* z d. 8. września ogłasza przymierze, zawarte na dniu 2. grudnia 1856 między Francyą i Hiszpanią co do uregulowa-

nia granicy między francuskim departamentem Niższych Pyreneów i i hiszpańskiemi prowincyami Aragonia i Nawara. W tem przymierzu oznaczono także prawa pastwisk w Pyreneach i żeglugi na Bidassoi. Artykuł 27 przypisuje: „Wyspa bażantowa znana w historyi z nazwiska wyspy konferencyjnej, do której wiąże się tyle wspólnych wspomnień obudwu narodów, pozostanie nierozdzielnie w posiadaniu Francyi i Hiszpanii. Obustronne władze porozumiewać się będą zawsze co do karania zbrodni popełnionej w terytoryum wysepki. Obadwa rządy użyją wspólnych środków, ażeby wyspę tę ustrzedz od zagrożonego zniszczenia, i wspólnym kosztem postarają się o jej zachowanie i upiększenie.“ Tak tedy owo tylekrotne wzmiankowane przywrócenie wyspy bażantowej do stanu, w jakim się znajdowała podczas układów pyrenejskiego pokoju w 1659, nastąpi niezawodnie w tych czasach na mocy świeżo zawartego traktatu.

Belgia.

(Układy handlowe z Holandyą.)

Bruksela, 9. września. Dzisiejszy *Precurseur* donosi, że antwerpska izba handlowa, najważniejsza w kraju, oświadczyła się przeciw zawarciu nowego tratkatu handlowego z Holandyą. Ten sam dziennik dodaje jednak, że projekt tego traktatu jest już ułożony, i że pan Boaije, który układał się w tym względzie w imieniu rządu holenderskiego, przedłożył ten projekt gabinetowi w Haadze. Wiadomość ta pochodzi z najpewniejszego źródła.

Szwajcarya.

(Sprawa kolei Orońskiej.)

Berna, 8. września. Na kategoryczny obszerny dekret rady związkowej w sprawie orońskiej kolei żelaznej nastąpiła niemniej obszerna odpowiedź rządu kantonu wadtlandzkiego. Nie myśląc wcale poddać się woli zwierzchniczej i zapobiedz w ten sposób dalszym nieprzyjemnym wynikłościom upiera się wadtlandzka rada stanu przy swojem postanowieniu pierwotnem, przypisuje sobie prawo zakazu dalszych robót w swojem terytoryum, i zachowując niezachwianą konsekwencyę w swych krokach, wzywa nakoniec radę związkową, aby odwołała swoje rozporządzenie. Na domiar wszystkiego dodała jeszcze władza kantonalna, że w oznaczonym z góry przeciągu czasu nie podobna jej w żaden sposób powziąć uchwały stanowczej. Wszczęło się więc nieporozumienie na prawdę. Zachodzi tylko pytanie kto ustąpi, czy rada związkowa, czy kantonalna rada stanu. W obecnej chwili przybiera sprawa ta tem większego znaczenia, ile że nietajno teraz nikomu, co właściwie zamierza rada stanu swoim oporem. Chodzi jej głównie oto, aby wstrzymaniem budowy podkopać kredyt towarzystwa i przeciągnąć wypłaty po za pierwszy termin, czem oczywiście odniosłaby zwycięztwo. Prezydent związkowy Fornerod pospieszył osobiście do Luzanny, aby pośredniczyć polubownie. Lud bardzo mały udział bierze w całym tym sporze.

Włochy.

(Rozboje publiczne. — Przyjęcie Ojca S. w Rzymie.)

O zrabowaniu szybkowozu piemonckiego między Voghera i Tortoną donoszą teraz, że napaśnicy nietylko zabrali wszystkie pakiety pieniężne, ale także podróżnym zrabowali zegarki i gotówkę. Miejsce, gdzie wydarzył się napad, jest już oddawna niebezpieczne; wprawdzie patrolują tam bardzo często karabiniery, ale zawsze można dojrzeć ich zdaleka, tak że złoczyńcy mają czas ratować się ucieczką.

Z **Rzymu** donoszą pod d. 6. b. m.: Wczoraj około godziny 5 po południu powrócił Jego Świątobliwość śród okazałych uroczystości do stolicy. Pierwsze powitanie nastąpiło u mostu zwanego *Ponte Mole*, gdzie wznosił się łuk tryumfalny, drugi podobny łuk tryumfalny zbudowano na Corso. Jego Świątobliwość jechał z całym swm świetnym orszakiem w kierunku starożytnej Via Flaminii a potem zwrócił na drogę, którą zwyczajnie udają się papieże z pałacu watykańskiego do Lateranu. Jazda do kościoła ś. Piotra, gdzie zatrzymał się powóz Jego świątobliwości, trwała całą godzinę, bo ulice zalegały nieprzejrzane tłumy ludu, a zewsząd wznosiły się okrzyki: „Błogosławieństwa ojcze S.!“ radość ludu z powrotu Papieża objawiała się w ogóle w jak najszczerszych dowodach przychylności i uwielbienia. Zatrzymawszy się przed kościołem ś. Piotra, wysiał Jego Świątobliwość i odmówiwszy modlitwę, dziękczynną zajął napowrót opuszczone od czterech miesięcy podwoje Watykanu. Wieczorem zajaśniało miasto w wspaniałem oświetleniu, wszystkie zaś uroczystości powitane, a które urządzali po części kler, po części generalicya francuska i urzędnicy municypalni odznaczały się okazałością w całem tego słowa znaczenia.

Niemce.

(Program jazdy Cesarza rosyjskiego. — Powściągnienie tax pobieranych nieprawnie.)

Z **Berlina** donoszą pod dniem 10. września: Jego Mość Cesarz rosyjski przybędzie 14. b. m. z Warszawy do Berlina, ale zabawi tylko dwa dni na dworze królewskim w Charlottenburg, a potem uda się do Jej Mości Cesarzowy na wielkoksiążęcy dwór w Darmsztadzie. O ile postanowiono dotąd, przybędą Ich Mość Cesarstwo rosyjscy w pierwszych dniach października znowu do Berlina, ale zabawią tylko dzień jeden na dworze królewskim, a potem odjadą na Warszawę do Kijowa. Na czas pobytu Jego Mości Cesarza Alexandra w Charlottenburgu przeznaczeni zostali do usług jego: jenerał Lindheim, komendant miasta, jenerał Alvensleben i adjutant major Loën.

Mnichów, 5. września. Jak donosi *A. Abendztg.* odesłano w wiadomej sprawie względem nieprawnego pobierania tax na kolejach żelaznych 7 expedytorów, 8 nadkonduktorów i 12 konduktorów przed sąd obwodowy i miejski w Augsburgu. Śledztwo z 46 różnemi osobami (między któremi znajdowały się także żony dwóch expedytorów) zostało zawieszone.

Rosya.

(Turecki ambasador u dworu przyjmowany. — Szarańcza. — Zbiory nad Azowem. — Utarczki na Kaukazie. — Rosyjskie korwety na Czarnem morzu.)

Z **Petersburga** donoszą pod dniem 5. września, że w okolicy Akermanu wyrządziła szarańcza niejaką szkodę, ale zato cieszą się wszystkie inne okolice nad morzem azowskiem, a osobliwie w pobliżu Berdiańska najobfitszem żniwem.

Turecki ambasador Riza Bej doręczył 1. b. m. Cesarzowi swoje listy wierzytelne, poczem przedstawiano Cesarzowi resztę członków ambasady tureckiej.

— Dalsze petersburskie doniesienia o walkach z Czerkiesami u wybrzeży kaspijskiego morza i na lewem skrzydle linii kaukazkiej zawierają cały szereg pojedynczych mniej więcej zawziętych utarczek, które nie wpłynęły wcale na ogólny postęp działań wojennych. Oddział rosyjski w Salatawii buduje dalej wygodny gościniec przez wąwóz terengulski. Już w połowie lipca postąpiły tak daleko roboty, że znaczna część wojska przeniosła się do Starej Baturny, gdzie stanęła także nowa kwatera sztabu. Od 6. do 19. liczył oddział salatawski 1 oficera i 11 żołnierzy zabitych, a jednego oficera i 13 żołnierzy rannych. Z utarczek po lewem skrzydle linii kaukazkiej zdaje się najważniejszą potyczka przy aule Gersel nad jeziorem tamańskiem na dniu 13. lipca. Nieprzyjaciel miał pozostawić na placu 20 trupów i 19 koni, z rosyjskiej zaś strony liczono tylko 5 rannych.

Rosyjskie źródła z Kaukazu nie wiedzą nic zgoła o owych zwycięztwach Szamila, głoszonych w dziennikach carogrodzkich. Przeciwnie *Kawkas* donosi, że po klęsce pod Salatawią schronił się Szamil w góry i wstrzymywał się od wszelkich większych wypraw. Dopiero w połowie czerwca wyprawił się na małą Czeczne, ale jenerał Jewdykimow wysłał zaraz na punkta zagrożone korpus jenerał-majora Kemfert, który dotychczas niszczył zasiewy polne w wielkiej Czecznie. — Z portu kronsztadzkiego wypłynęły ostatniemi czasy trzy korwety rosyjskie na Czarne morze. Dowódzcy okrętów nadesłali już swoje sprawozdania z podróży. W pierwszych dniach nie wiodło im się wcale na morzu, jużto dla niedostatecznego oswojenia się majtków z żeglugą, już dla niektórych wad w konstrukcyi maszyn, ale gorliwość oficerów i żołnierzy wróży na przyszłość uchylenie wszelkich przeszkód. Wszystkie te trzy korwety rosyjskie należą do rzędu okrętów, które na podstawie paryzkiego traktatu wolno trzymać Rosyi na Czarnem morzu. Komandantowi flotyli sybiryjskiej dozwolono udzielać oficerom urlopu, jeśli zechcą wejść w chwilową służbę jakiego okrętu kupieckiego.

Turcya.

(Ustąpienie Reszyda Baszy. — Ustąpienie z Heratu.)

Paropływem Lloyda „Vulcan“ nadeszła do Tryestu poczta z **Konstantynopola** z 5. września. Potwierdza się, że Reszyd Basza został z zapewnieniem życzliwości sułtańskiej usunięty z posady prezydenta Tanzymatu, a miejsce jego zajął Fuad Basza.

Druga ważna wiadomość jest, że zawarowana w traktacie pokoju między Lordem Cowleyem i Feruk Chanem ewakuacya twierdzy Heratu nastąpiła wreszcie. Ale zaledwie wojska perskie opuściły miasto, wybuchły groźne zaburzenia. Ludność podzieliła się na dwie partyi, Szyitów i Sunitów, i przyszło do krwawych zatargów, które spowodowały Szyitów prosić Sułtana Murad Mirzę, naczelnego komendanta wojsk perskich, ażeby przysłał napowrót wojska dla przywrócenia spokojności. Ale jenerał niezważał na to i postępował dalej z wojskiem swojem ku Teheranowi. Tak donosi *Presse d'Orient* z 5. wrześuia, gdy tymczasem z innej strony utrzymują, że ewakuacya Heratu została dopiero nakazana, ale nienastąpiła jeszcze.

Azya.

(Wiadomości z Persyi i Chin. — Doniesiania z Chin na Kiachtę. — Pieniądze żelazne.)

Wpływ rosyjski w Persyi zaczyna znowu jawnie brać górę. Poseł rosyjski w Teheranie otrzymał od Szacha order Lwa i Słońca pierwszej klasy. Uchylono także wielu urzędników perskich, podejrzanych o sympatyę ku Anglii. Nie uszedł tego losu i p. Novarra, znany lekarz załogi teherańskiej. Pułkownik Taylor, sekretarz wojenny przy ambasadzie uda się stosownie do punktów zawartego przymierza jako komisarz angielski do Heratu, aby się przekonać o ewakuacyi miasta. Tymczasem jak mówią najnowsze doniesienia z Tabridy z d. 8. sierpnia niepomyśliła jeszcze Persya na prawdę o ustąpieniu z Heratu.

— Wychodzący w Shangay dziennik *North-China-Herald* upewnia, że w prowincyi Szomtung na południe od Hoangho wybuchło groźne powstanie. Hersztem buntu ma być pewien mieszkaniec z prowincyi Kwantung imieniem, Wang Lanku, jego armia liczy już do 60,000 ludzi. Głównem miejscem powstania jest Liangszan.

— Na Kiachtę nadeszły do Petersburga bardzo smutne wiadomości ze stolicy i południowych prowincyi państwa chińskiego. Handel i przemysł upadły zupełnie, nędza i ubóstwo wzmagają się

w zatwarzający sposób. Rząd wydał jak wiadomo żelazne pieniądze, któremi płaci urzędników i zakupuje zboże, ale podatki przyjmuje tylko w srebrnej monecie. Ztąd wypływa naturalnie, że lud nielubi żelaznych pieniędzy, a ponieważ w kraju wielki jest brak srebra, przeto trzeba samemu rządowi przypisać zubożenie ludu.

Australia.

(Stan Australii.)

Sydney. 5. maja. Pierwszą sesyę parlamentu Australii południowej na zasadzie nowej konstytucyi zagajono w Adelaidzie 22go kwietnia. Z mowy można poznać położenie i nadzieje kolonii. Przychody z r. 1856 w kwocie 456.000 funtów, pokryły nietylko wszystkie wydatki w owym roku, licząc w to koszta na przybyłych osadników, lecz zostawiły jeszcze przewyżkę przeszło 200.000 funtów na rok bieżący. Przychody podczas ostatniego kwartału przewyższyły tak dalece kosztorysy ostatniej legislacyi, że po pokryciu wszystkich należytości przyzwolonych na służbę w bieżącym roku, pozostanie jeszcze przeszło 100.000 funt. szterl. Ludność podają obecnie na 109.000 mieszkańców. Sprzedaż gruntów rządowych z rokiem skończonym dnia 1. kwietnia wynosiła za 188.000 morgów sumę 229.000 funtów sztr. Przeszło 203.000 morgów było uprawianych w kolonii, między temi 172.000 morgów zasianych pszenicą albo innem zbożem. Ogółowy przywóz wynosił 1.205.069 funtów, a ogółowy wywóz 1,364.904 funtów, między któremi zboże i mąka wynoszą 534.789 funt., wełna 412.163 funt.; a kruszcze i metale 480.043 funtów.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen zboża i innych foraliów, jakie były w drugiej połowie sierpnia na targach w obwodzie lwowskim, żółkiewskim, samborskim, przemyskim, sanockim i kołomyjskim.

	Lwów		Żółkiew		Sambor		Przemyśl		Sanok		Kołomya	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	mon. konw.											
Mec pszenicy . . .	3	15	3	34	3	18	3	16	3	18	3	18
„ żyta . . .	1	55	1	56	2	6	1	56	2	.	2	3
„ jęczmienia .	1	20	1	36	1	26	1	36	1	36	1	25
„ owsa . . .	1	7	1	17	1	20	1	14	1	16	.	56
„ hreczki . .	2	.	2	.	2	16	2	4	.	.	2	15
„ kukurudzy .	.	.	.	.	2	44	.	.	.	.	2	30
„ kartofli . .	.	50	.	44	.	42	.	58	.	40	1	12
Cetnar siana . . .	.	33	.	52	.	42	.	53	.	53	1	11
„ nasienia koniczu	.	.	.	.	.	.	35	.	.	.	.	.
„ wełny . . .	.	.	86	.	.	.	135	.	.	.	26	.
Sąg drzewa twardego	7	.	4	56	6	16	7	25	6	8	6	34
„ „ miękkiego	5	20	4	15	4	18	5	36	4	18	3	30
Funt mięsa wołowego	.	$6^{3}/_{8}$	.	6	.	$6^{1}/_{5}$	.	$6^{1}/_{2}$	.	6	.	$4^{1}/_{3}$
Mas okowity . . .	.	42	.	28	.	49	.	37	.	33	.	33

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 12. września. Jego Cesarzew. Mość Arcyksiążę jenerał-gubernator kazał wszystkie zastawy złożone w tutejszym urzędzie zastawniczym przed 27. lipca aż do kwoty 2. lirów wykupić z własnych funduszów i zwrócić właścicielom.

Paryż, 13. września. Wczoraj wieczór renta 3% 66.80. — *Monitor* donosi, że dla nieustannego deszczu odłożone zostały dalsze manewry w obozie pod Chalons aż do przyszłej środy. *Pays* i *Patrie* podają depeszę z Jas z doniesieniem, że wybory w Multanach rozpoczęły się 10. b. m.

Turyn, 10. września. Drut elektryczny założony został aż do odległości 10 mil od przylądka Trulada w Sardynii, a potem uzupełniono go drutem maltańskim, który przerwał się jednakże. — Anglicy mają zamiar odszukać go w październiku i utworzyć komunikacyę w Spartivento.

Florencya, 11. września. Buletyny z Arezzo o stanie zdrowia Jego królewicz. M. księcia Ferdynanda były do wczorajszego wieczora pomyślne.

Sztokholm, 12. września. Osobnym dodatkiem dziennika *Post och imiks Tidninger* ogłoszony został dekret królewski, mocą którego ustanowiona została tymczasowa władza rządowa, złożona z członków szwedzkiej i norwegskiej rady państwa dla załatwiania spraw rządowych podczas słabości Króla. Dziś wieczór przedłożony został stanom wniosek królewski względem mianowania następcy tronu rejentem. Jak utrzymuje *Aftonbladet* sprzeciwia się ten projekt ustawie zasadniczej.

Kurs lwowski.

Dnia 15. września.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	45	4	48
Dukat cesarski	„ „	4	48	4	51
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	18	8	21
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	36	1	37
Talar pruski	„ „	1	32	1	33
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	81	18	81	45
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	77	30	78	12
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	—	82	53

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 15. września.

Oblig. długu państwa 5% $80^{3}/_{8}$; $4^{1}/_{2}$% —; 4% —; z r. 1850 —. 3% —; $2^{1}/_{2}$% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 958. Akcye kolei półn. 1680. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 540. Lloyd 360. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2 m. —. Augsburg $105^{1}/_{8}$ 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $104^{1}/_{4}$ 2 m. Hamburg $76^{7}/_{8}$ 2 m. Liwurna — 2 m. — Londyn 10 — $10^{1}/_{2}$. 2 m. Medyolan $103^{1}/_{8}$. Marsylia —. Paryż $121^{5}/_{8}$. Bukareszt 265 Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. $7^{3}/_{4}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. —; detto galicyjskie $77^{5}/_{8}$. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 $106^{1}/_{2}$. Pożyczka narodowa $82^{1}/_{2}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $258^{1}/_{2}$ fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $204^{1}/_{2}$. Hypotekar. listy zastawne —. Akcye zachodniej kolei żelaznej $200^{1}/_{4}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. września.

PP. Agopsowicz Teod., z Krymidowa. — Białobrzeski Stan., z Dziedziłowa. — Biliński Józef, z Żółkwi. — Hr. Jabłonowski Stan., z Nastasowa. — Kovacs Ant., z Karapczyna. — Morawski Roman, z Łukawca. — Pohorecki Kajetan, z Grodziska. — Urbański Franciszek Ks., z Haczowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. września.

PP. Czermiński Juliusz, do Glińska. — Frank Fryd., do Nahaczowa. — Młyński Hen., do Żurawna. — Petrowicz Ksaw., do Wołostkowa. — Hr. Spanoki, c. k. rotmistrz i Br. Weinersberg, c. k. porucznik, do Żółkwi.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	325.17	+ 11.4°	94.4	zachodni	sł.	pochmurno
2. god. popoł.	324.88	+ 15.4°	78.9	półn.-zach.	„	„
10. god. wiecz.	325.22	+ 11.2°	88.7	zachodni	„	„

Wieczór burza i deszcz 4.‴67.

TEATR.

Dziś w *Cyrku Renza* wielkie przedstawienie.

KRONIKA.

Tydzień temu wielki był pożar w Słowicie, w ob. złoczowskim, spaliło się gumno z całym zbiorem tegorocznym, przytem dwór sam i przyległe zabudowanie gospodarskie z młocarnią i zbożem namłóconem, tak że szkodę lekko na 10.000 złr. obliczają. Ogień wybuchł o drugiej godzinie po północy od południowej strony gumna, ale prawdziwej przyczyny potąd jeszcze nie dośledzono.

— W Komarowie w powiecie Halickim, pospadało d. 19. z. m. z deszczem jak ludzie mówili, bardzo wiele nieznajomego u nich rodzaju cebulek nakształt drobnej kartofli; niektórzy z Komarowskich nazbierali tego garncami i sadzili na wysadki w ogrodzie, ale chcąc wiedzieć na coby się ta u nich nieznana roślina zdała, przesłali ją pod rozpoznanie do urzędu. Pokazało się, że to jest nasienie Ranunkuły, tak zwanej: „Ficaria", które z namiecią wiatrów w te strony zaniesione było.

— Dziennik „Annales du commerce exterieur" podaje liczbę wychodźców europejskich, którzy w przeciągu 36 lat i 3 miesięcy, to jest od 30. września 1819 do 31. grudnia 1855 przybyli do Stanów zjednoczonych. Liczba ich wynosi 4,482.837. Najmniejsze było wychodźtwo od roku 1828 do 1832, mianowicie wynosiło 84.535 dusz. W drugim peryodzie od roku 1840 do 1842 naliczono 203.187 wychodźców, a w trzecim peryodzie od 1851 do 1854: 869.302. W roku 1854 wynosiła ich liczba 360.474, a w roku 1855 spadła na 230.476. Co do narodowości dzielili się wychodźcy podług własnego podania na 643.445 Anglików i Irlandów, 1,242.082 Niemców i 188.725 Francuzów. Resztę dostarczyły: Szwajcarya, Holandya, Szwecya, Hiszpania, Włochy i Belgia. — Do 157.537 wychodźców niepodało swojej ojczyzny, a 270 213, którzy mianowali się obywatelami stanów zjednoczonych, przybyli morzem.

Rozmaitości nr. 37.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1) Mikołaja Kopernika portrety i wizerunki, przez Felicyana Łobeskiego (dalszy ciąg).

2) Zbiory archiwalne. Dziennik polityczny z r. 1763 utrzymywany w kancelaryi królewskiej w Warszawie.

3) Wielka pieczęć angielska.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.